

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mall oglasi vsaka beseda din 1—

Ponesrečen bliskovit napad na Norveško?

Nemci so ponosni na uspehe bliskovitega prodiranja, s katerim so zasedli Avstrijo, Češkoslovaško in v 18 dneh Poljsko. Načina bliskovitega vojskovanja se Nemčija doslej še ni poslužila na zapadu, ker je ta bojna črta preveč utrjena, zato bi zahteval napad preveč človeških in materialnih žrtev in je uspeh dvomljiv. Vedno tesnejša zavezniška zapora je prisilila Hitlerja, da je pripravil v zadnjem času bliskovito zasedbo vseh nevtralnih skandinavskih držav, kateri sta Nemčijo podpirali z živčevjem in surovinami.

Dne 9. aprila zjutraj je začela nemška vojska bliskovito prodiranje na sever z izgovorom, da mora prehiteti Anglijo ter Francijo, ki sta baje nameravali zasedbo Danske in Norveške, da še bolj zaostrita blokado Nemčije.

Uspeh bliskovitega prodiranja na Danskem

Bliskoviti vdor nemških motoriziranih oddelkov, letalstva in ladij je žrel popoln uspeh na Danskem. Ta najmanjša in glede življenjske bogatejša od treh skandinavskih držav ni storila po vojni pod socialistično vlado nič za obrambo. Zanašala se je na svojo strogo nevtralnost in na nenapadno pogodbo z Nemčijo. Ko je pričela nemška oborožena sila z bliskovitim zasedanjem pod pretvezo »zaščite« napram zaveznikom, se Danci niso upirali in so imeli Nemci povsem lahko delo. Nemci so zasedli v enem dnevu brez boja vso Danoko. Danska vlada se je odločila brez pridržka za nemško »zaščito«. Izdala je na narod proglaš s pozivom, da se naj podredi nemškim zahtevam, opusti sleherni odpor in skrbi, da se povsod ohranita red ter mir. Dne 10. aprila je bila na Danskem sestavljena Nemcem naklonjena vlada narodnega sodelovanja, ki šteje 18 članov.

Z zasedbo Danske je dosegla Nemčija dvoje: za nekaj časa se je oskrbela z živili in ustvarila si je zračna in pomorska oporišča za nadaljnje prodiranje proti severu in za letalske napade na Anglijo.

Dogodki ob zasedbi Norveške

Kar je uspelo brez bojov in krvi na Danskem, je naletelo na najostrejši odpor na Norveškem, ki tudi ni bila prav nič pripravljena na nevarnost napada.

Zasedbo Norveške bi naj bila izvedla nemška mornarica, čete in letalstvo. Ta vpad so pripravljale že cele tedne nemške mornariške čete, ki so bile prikrite na nemških prevoznih parnikih. Parniki so se mudili radi prevoza norveške železne rude in drugega blaga iz Rusije dalje časa v norveških pristaniščih in se skrivali v norveških nevtralnih morjih. Nemške prevozne ladje so imele skrito vse potrebno orožje, katerega so se takoj poslužile pri izkrcanju in zasedbi norveških pristanišč. Povelja za izkrcanje in napad so prejele potom radia ter svojih zaupnikov, katere so imeli Nemci po vseh večjih obmorskih mestih na Norveškem. Ti zaupniki so bili v tajnih zvezah z Berlinom.

Kakor glede Danske je vrgla Nemčija tudi vso krivdo zasedbe Norveške na zaveznike, ki

so pripravljali po reditvi nemških voditeljev isto in so jih Nemci s svojo »zaščito« samo prehiteli.

Dne 9. aprila je zahteval nemški poslanik v norveški prestolnici Oslo od tamošnje vlade, da se podvrže Norveška Nemčiji. V primeru odklonitve te zahteve bo vsak odpor zlomljen s silo. To zahtevo je norveška vlada odločno odklonila.

Nato so bile nemške čete izkrcane v Oslu, Kristansundu, Bergenu, Trondhajmu in Narviku na severu.

Istočasno z izkrcanjem so postavili Nemci v Oslu po svoječasnem zgledu Rusije na Finskem svojo vlado pod vodstvom norveškega narodnega socialista Kvislinga. Ta vlada je bila 13. aprila že v popolnem razsulu, ker jo

je zapustilo šest najvrednejših Kvislingovih tovarišev.

Prava norveška vlada in kralj sta se preselila iz Osla bolj proti severu v Hamar in od tam po nekaj dneh v kraj blizu švedske meje. Norveški kralj je štirikrat za las ušel smrti od zračnih bomb, s katerimi so ga zasledovali na pobegu nemški letalci. Kralju so predlagali, naj se začasno umakne v inozemstvo, kar pa je odločno odklonil in izjavil, da hoče do zadnjega ostati pri svojem narodu.

Kakor hitro je pričela Nemčija napram Norveški s silo, sta ji sporočili Anglija in Francija, da jo vzameta v zaščito in ji pošljeta znatno pomoč v bojnih ladjah ter letalih.

Norveška vlada s kraljem je odredila mobilizacijo in oborožen odpor do zadnjega.

Največja pomorska bitka in izgube na obeh straneh

Zavezniki so bili že 9. aprila v norveških vodah in je pričela vojna izkrcanju nemških čet v omenjenih norveških pristaniščih v zgodovini največja pomorska bitka na razdalji 700 km. Angleži in Francozi so pričeli s 150 mornariškimi edinicami in 600 letali s sodelovanjem norveške mornarice s 100 nemškimi ladjami in letalstvom najsrdečjšo bitko, ki je prinesla zaveznikom v enem tednu zmago.

Natančni podatki iz te pomorske bitke še niso znani. Zastopnik angleške mornarice je izjavil 14. aprila časnikarjem, da je izgubila nemška mornarica od pričetka vojne do danes (torej po tej največji bitki) dobro polovico svojih vojnih ladij, in sicer 68.

V zvezi s to izjavo so objavili Angleži dne 14. aprila podrobnejši pregled nemških pomorskih izgub. Ta pregled pravi:

Od 5 velikih vojnih ladij, 2 bojnih križark in 3 oklopnice so Nemci izgubili po norveških službenih ugotovitvah bojno križarko »Gneisenau«, ki so jo potopile norveške obalne baterije v Oslskem fjordu (zalivu) in verjetno tudi »Scharnhorst«, ki je s preparami oklepom pred dnevi izginila v snemžnem viharju na Severnem morju. Od oklopnice je bil potopljen »Admiral Graf von Spee« ob obali Južne Amerike. Najnovejša poročila pravijo, da je bila torpedirana tudi oklopnica »Admiral von Scheer«.

Ob pričetku vojne je imela Nemčija 8 križark, od katerih so bile 4 gotovo uničene.

Od 24 nemških rušilcev je bilo samo v preteklem tednu potopljenih 8, a poleg teh še nadaljnji 4.

Usoda na Norveškem izkrcanih čet

Nemški na Norveškem izkrcani odredi so bili 13. aprila od hitro mobiliziranih Norvežanov obkoljeni in njihovo prodiranje ter napredovanje ustavljeno. Norveška vojska je spustila povsod v zrak mostove, razrušila ceste ter železniške proge. Norveške čete so uničile v Oslu elektrarno in odrezale vse brzojavne in telefonske zveze norveške prestolnice z notranjostjo države in z zunanjim svetom. Nemškim posadkam v norveških pristaniščih je bila zgoraj omenjenega dne onemogočena vsaka pomoč po morju ter tudi po kopnem preko švedske. — Angleži so zavzeli od Nemcev zasedeno luko in mesto Narvik na severu in so izkrcali na več točkah na Norveškem mornariške čete in aktivno vojsko.

Od 65 podmornic pa je bilo po ugotovitvah angleških službenih poročilih potopljenih 40. Na ta način je Nemčija izgubila najmanj dve petini svojih velikih vojnih ladij, polovico svojih križark, dobro tretjino svojih rušilcev in skoraj dve tretjini podmornic.

Premoč angleške vojne mornarice postaja tako dan za dnem večja. Velika Britanija je imela ob pričetku vojne 15 velikih vojnih ladij, potopljen je »Royal Oak«. »Rodney« in »Renown« sta samo lažje poškodovana. Potopljen je tudi »Ironduke«, ki pa je bil že izločen iz vojne mornarice. Tako je Angliji ostalo še 14 velikih vojnih ladij in v kratkem se jim bo pridružilo pet novih. Razmerje med angleškimi in nemškimi velikimi vojnimi ladjami je 14:3.

Velika Britanija je imela ob pričetku 58 lažjih in težjih križark, izmed katerih nobene ni izgubila. Razmerje je sedaj 58:4.

Izmed 179 rušilcev je angleška bojna mornarica doslej izgubila 9, razmerje je 170:16.

Od 57 podmornic je Anglija doslej izgubila 3, tako da jih ima še 54. Nemčija jih ima še približno 25. Potem takem so tudi že angleške podmornice v premoči napram nemškim, čeprav je bilo razmerje med njimi ob pričetku vojne obratno.

Če pa se vračunajo tudi ostale nemške izgube, ki so bile v službenih poročilih označene za verjetne, tedaj je Nemčiji preostalo: 1 bojna ladja, 1—2 oklopni križarki, 1 težka križarka, 1 lažja križarka, 12 rušilcev in nedoločeno število podmornic, ki pa je vsekakor manjše od 25.